

РЕЦЕНЗИЯ

От: От: проф. д-р. **ТАТЯНА ХУБЕНОВА-ДЕЛИСИВКОВА**, Институт за икономически изследвания на БАН

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика (Световна икономика и МИО), обявен в ДВ, бр. 72 от 13.09. 2019г.

с единствен кандидат за участие в конкурс доц.д-р **МИЛАНКА ДИМИТРОВА СЛАВОВА**

Основание за рецензията: заповед наЗам.Ректора по НИД на УНСС №2495 от 12.11.2019г. съгласно решение на АС№3/10.07.2019г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра“МИО и бизнес“ на Факултет “Международна икономика и политика“ на УНСС съгласно Решение на АС №3/10.07.2019г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №2495 от 12.11.2019г. на зам.Ректора на УНСС.

2. Информация за кандидата в конкурса

Доц.д-р Миланка Димитрова Славова е единственият кандидат за обявения конкурс. Тя има защитена научна степен „Доктор“ по МИО във ВИИ “Карл Маркс“ като докторант в периода 1982-1987г. Според представената автобиография тя е преподавател от 1987 г. С диплома№19873 от 09.03.1990г. е удостоена с научното звание „кандидат на науките“ от ВАК към МС на Р България. От 14.06.1999г. е избрана за доцент по МИО в УНСС.

От 2018г. и понастоящем доц.д-р М.Славова е ръководител на катедра“МИО и бизнес“ на УНСС.Тя е утвърден университетски преподавател по „МИО и бизнес“, който има лекционни курсове по базисни учебни дисциплини в бакалавърски и магистърски програми на УНСС както на български, така и на английски език. Доц.М.Славова има курсове на английски език също така и в бакалавърски програми на Американския университет-Благоевград, както в Международното висше бизнес училище-Ботевград.

Доц.д-р М.Славова активно е ангажирана в организацията и управлението на равнище на УНСС. В периода 2003-2011 г. е зам.декан по НИД на факултет „Международна икономика и политика“. От 2011-2016г. доц.Славова е гл.секретар по учебните планове нта УНСС, а от 2016 е зам ректор за ОКС“бакалавър“ и продължаващо обучение. Тя активно участва в развитието и управлението на бакалавърските програми и продължаващото обучение в УНСС ;в организацията на текущата учебна дейност, осъвременяване и акредитация на бакалавърските, магистърските и докторските програми на факултета, както и в развитие на учебните програми за обучение на английски език и др. Тя активно е ангажирана в учебния и изследователски процес на катедра“МИО и бизнес“, както и в управлението на УНСС като допринася с

цялостната си дейност по време на трудовия си стаж в УНСС за стратегическото развитие на учебната и научна дейност на дейността в рамките на УНСС, както и в академичните отношения с други образователни институции. В течение на 32 години, 8 месеца и 12 дни от постъпването си на работа до 30.10.2019 г. тя преподава в катедра „МИО и бизнес“ на УНСС, като над 20 години е университетски преподавател на научната длъжност „доцент“ Доц.М.Славова има реализирани специализации в областта на маркетинга и стопанското управление в рамките на: Програма Фулбрайт за 1990-91 г., както и краткосрочни специализации в 1991-2016г. в Дания, Германия, Великобритания и Франция и курс по Форсайт /Манчестер, 2002г/. В 1996 г. е специализирала експортен маркетинг в Йокохама, Япония. а в 2006 г. – двумесечен курс по стопанско управление в Азиатско-тихоокеанския университет, Белу, Япония. Безспорно специализациите в чуждестранни университети са допринесли значително за повишаване на обхвата от изследователските интереси на доц.д-р Славова в областта на международния маркетинг, иновациите и стопанското управление. Поддържайки на високо професионално равнище квалификацията си доц. М.Василева успешно съчетава повишаване на равнището на преподавателската ѝ дейност с поемането на управленческа отговорност в структурите на УНСС.

В периода 2011-2019г. доц.М.Славова участва в изпълнението на научно-изследователски и приложни проекта с международен и национален обхват. Активна е дейността ѝ като експерт и участник в изпълнението на университетски научни проекти, финансирани с европейски средства. Трябва да се отбележи, че доц.М.Славова е осъществила ръководство на общо 8 международни научни и образователни проекта от посочените общо 23 реализирани проекта. От тях общо 7 са реализираните университетски и национални научно-изследователски и образователни проекта, в т.ч.:

- 1/ Проект “Партньорството университет-бизнес“: български и европейски измерения,, 2005г.
- 2/Проект „Развитие на електронните форми на дистанционно обучение в УНСС – създаване на нови възможности за повишаване на образованието и успешна професионална реализация“;
- 3/Проект“Обучението на докторанти иноватори, визионери, таргет-анализатори и реализатори – инвестиция с европейски измерения“;
- 4/Проект“ Повишаване на изследователския потенциал на УНСС и подобряване на условията за провеждане на научни изследвания – инвестиция с много измерения“
- 5/“Подобряване на планирането на местното икономическо развитие на община Ихтиман чрез разработването и утвърждаването на ключови общински секторни стратегии и иновационни проекти“ Световна банка, 2006г.
- 6/Проект по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, за 2009-2011г.,„Въвеждане и използване на нови методи и подходи в обучението на млади изследователи в областта на биофизиката с цел повишаване на тяхната квалификация и конкурентоспособност в

приложни направления като селско стопанство, екология и медицина“ .
(2014/2015). |

В периода 2001-2019г. доц.М.Славова има участие в общо 19 международни проекта, финансирани с европейски фондове и Програми, в т.ч. Еразъм+, Пета, Шеста и Седма рамкова програми на ЕС,Хоризонт 2020г., Европейската комисия, Програма „Леонардо да Винчи“ на ЕС, както и от други чуждестранни програми и източници по линия на двустранното сътрудничество на България със страни-нечленки на ЕС. Коректно е отразено участието на доц.М.Славова в национални и международни проекти с представените в приложения служебни бележки от УНСС, ИСК при УНСС, фондация „ПИК“ и Ти Ди Ай ООД-во.

Владее отлично английски и руски езици и ползва на добро равнище немски и френски езици. На практика това ѝ позволява да участва активно в програмите на УНСС на английски език. за обучение на бакалаври и магистри по специалността „Световно стопанство и МИО“.

Научен ръководител е на четирима докторанти, които успешно са защитили научната степен“доктор“от 2013г. до 12.07.2019г. По този показател тя надхвърля минималните количествени изисквания за заемане на научната длъжност „професор“ и потвърждава достойнствата си на преподавател, който допринася за кариерното развитие на обучаваните в УНСС..

За участие в конкурса считам, че трябва да бъдат взети под внимание всички публикации и трудове, публикувани след присъждането на научното звание „доценти“ от 1999г., т.е. 37 научни публикации, в това число 1 хабилитационен труд - монография на английски език, 6 участия с глави в колективни монографии,2 статии в съавторство в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, 3 участия с глави в 3 университетски учебници, 19 статии и доклади в различни нереферирани списания,1 студия,5 доклади в сборници от конференции.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1.Изпълнение на количествените изисквания

На основание на представените от кандидата в конкурса данни в картата за изпълнение на количествените изисквания съгласно ЗРАСРБ/чл.26/ и Правилника за приложението му/чл.1а,ал.1/ трябва да се отбележи наличието на постигнатото съответствие както следва:

1/ **за изискванията от Група А / 50 т./ и Група В/100 т./** доц.д-р М.Славова удовлетворява националните минимални изисквания.

2/ **за изискванията от Група Г при минимален изискуем праг от 200 т. доц.Славова е постигнала 337,5 т.** /представените са монография като хабилитационен труд, 2 статии в съавторство, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация, 19 статии и доклади, публикувани на български и английски език 1 студия в нереферирано списание с научно рецензиране в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове, 6 участия с глави в колективни монографии/.

3/**за изискванията от Група Д** при минимален праг от 100т. доц М.Славова е постигнала общо 260 т.с отбелязаните цитирания на нейни трудове като

автор и в съавторство в т.ч. както следва :11 цитирания в световно известни бази данни на научна информация, 6 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране,7 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

4/за изискванията от Група Е при минимален праг от 100т. доц М.Славова е постигнала общо 943,2т. с постигнатите резултати както следва: общо 4 на брой защитили докторанти научната степен „доктор“, 6 участия в национални и образователни проекти,17 участия в международни научни и образователни проекта, ръководство на 8 международни проекта, 3 съавторства в 3 университетски учебника,.

В изпълнение на допълнителните изисквания за УНСС съгласно ЗРАСРБ /чл.26р ал.5/ и Правилника за приложението му /чл.1а,ал.2-3/ доц.М.Славова също надхвърля изискуемите минимални прагове както следва:

1/ за изисквания от Група Ж / защитили докторанти/ при минимален праг от 80 т. доц.Славова има 180 т.

2/ за изисквания от Група 3 при минимален праг от 220т. доц.Славова има общо 1156,2 т.с представените както следва:в съавторство 2 статии, публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в Scopus Web of Science;8 статии, публикувани в научни списания, реферирани или индексирани в други международни бази данни; 6 доклади в сборници на международни конференции;7 цитирания,установени в научни издания, реферирани в други международни бази данни на научна информация;8 ръководства на международни научни и образователни проекта;6 участия в национални проекти и 17 участия в международни проекти, както и 3 участия като съавтор в университетски учебници.

3/ за изискванията от Група „И“ при минимален праг от 120 т. доц.М.Славова има общо 338т. С това тя надхвърля задължителните изисквания за: изпълнена аудиторна заетост като хабилитиран учен в УНССС; разработени 4 програми на лекционни курсове за бакалаври /оттях 3 курса са на английски език/ и 3 лекционни курса за магистърски програми; лекции на английски език както в УНСС, така също и в Американския университет-Благоеград и в МВБУ-Ботевград.

3.2.изпълнение на качествените изисквания

Картата за изпълнение на качествените изисквания за заемане на академичната длъжност“професор“ е попълнена коректно от доц.Славова и дава ясна обосновка на постигнатото от нея съответствие с изискуемите критерии.Доц.М.Славова има принос за развитие на ново изследователско и образователно научно направление в областта на международния опит и практики в дигиталния маркетинг и дигиталната трансформация на бизнеса, включително на равнище МСП.В тази област тя е допринесла и за израстването на няколко свои докторанти в областта на иновациите и иновационната политика в рамките на ЕС с изводи и оценка на българските проблеми. Член е на редколегия на научните трудове на МВБУ и на Експертна работна група към ЕК за насърчаване на публичните

изследователски центрове. Има експертен принос за реализация на европейски идруги международни проекти за държавни институции. Като участник в ръководството и дейността на фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е работила в проекти по Пета, Шеста и Седма рамкови програми на ЕС.

Участва активно в организационния живот на УНСС като член на жури по хабилитация, член на Програмен съвет, член на организационни и програмни комитети на научни конференции и др. Тя има престижа на утвърден преподавател в международни програми и курсове в чуждестранни университети, в които е била гост-преподавател. Признато достойнство на нейните курсове е интерактивното обучение с много казуси за чужди и български фирми, както и преподаването на английски език. В този смисъл тя има принос към развитието на образователните програми с актуалност на преподаваната проблематика особено по иновации и иновационна политика, както и специализираните курсове по дигитален маркетинг и дигитална трансформация на бизнеса.

С участието си в организационната и управленско- административна работа в УНСС тя допринася за развитие на добри управленски практики и утвърждаване на университетските традиции и академичен дух в УНСС.

Становището на Съвета по хабилитация на УНСС, отразено в Протокол № 2 от 15.09.2019г. потвърждава, че кандидатурата на доц. д-р М. Славова за настоящия конкурс за длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ е в съответствие с количествените и качествените изисквания, приети и от АС и прилагани в УНСС в съответствие с действащата правно-нормативна уредба за академично развитие.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Оценката на преподавателската дейност на доц. М. Славова обективно държи сметка за три основни аспекта на нейното кариерно развитие и академично израстване:

На първо място са разработваните университетски курсове за бакалавърски, магистърски програми и за продължаващо обучение както на български, така и на английски език. Доц. М. Славова има разработени лекционни курсове за бакалавърски програми както следва: 1/ курс по „Научна политика и иновационен мениджмънт“ / на български език/, 2/ за програмите на английски език три лекционни курса: „Иновационно планиране“, „Иновации“ и „Маркетинг“. За магистърските програми доц. М. Славова също има три лекционни курса: „Международен маркетинг“, „Управление на иновациите“, „Управление на маркетинга“.

На второ място, доц. М. Славова има под нейно ръководство 4-рима успешно защитили докторанта на катедра „МИО и бизнес“.

На трето място, разработените от доц. Славова като съавтор учебници по основните университетски дисциплини, които тя преподава са потвърждение за отговорното ѝ отношение към обучаваните. Тя е съавтор на Учебник по иновации в международния бизнес, /от 1999/ с три издания общо, Учебник по европейска икономическа интеграция/ в три издания/, както и съавтор в

Учебника „Маркетинг перспективата за глобалния бизнес“. /2013г./ Коректно е представена информация за главите, с които доц.Славова участва като съавтор в учебниците по дисциплини на катедра „МИО и бизнес“. Тематичния обхват на нейните участие в университетските учебници включва както следва: **1.Учебник /В Списъка под № 7.1./ Петров, М., Славова, М., Иновации в международния бизнес, Юрапел, гл. 1-7, 10, С., 1999; ISBN 954-9940-06-3 – три издания**

В частта от учебника, разработена от доц. М.Славова, са включени следните групи проблеми на управлението на иновациите: основни понятия в областта на иновациите; разработването на иновационна стратегия (провеждане на иновационен одит, избор на стратегия и определяне на подхода към бюджета за иновации); оценка и подбор на иновации (представяне на методи за оценка); разработване на концепция за новия продукт и тестването ѝ; бизнес анализ; развитие на продукта; комерсиализация на новите продукти и бариери за неговото разпространение и възприемане; организацията на иновационния процес и ролята на човешкия фактор.

2.Учебник /В Списъка под № 7.2./ Маринов, Велко; Савов, М.; Маринов, М.; Славова, М.; Хаджиниколов, Д.; Кръстев, Сашо. Европейска икономическа интеграция. Трето издание, София, УИ Стопанство, 2004. с. 318. ISBN 954-494-596-2

Разработените от доц.М.Славова глави са две: 1/„Политиката на ЕО в областта на научните изследвания и технологичното развитие, образованието и професионалното обучение“ и 2/„Други политики на ЕО“ , в т.ч.научна и иновационна политика на ЕС; политика за защита на конкуренцията; обща енергийна и транспортна политика на ЕС и политика за опазване на околната среда. Представена е също така подготовката на България за пълноправно членство в ЕС в съответната област.

3. Учебник /В Списъка под № 7.3./ от автори: Боева, Бистра.; Василева, Антоанета.; Стойчев, Иван.; Славова, Миланка.; Лозанов, Олег.; Дънешка, Антоанета.; Христов, Ал., Маркетинг перспективата за съвременния бизнес.. София, УНСС, 2013 ISBN 978-954-64-452-3

Разработените от доц.Славова три глави/ Пета, Шеста и Седма/ на горепосочения учебник са посветени на потребителското поведение, продуктовата и иновационната политика на съвременната фирма. В условията на смяна на парадигмата: от отрасли към верига на прибавената изгода“ са представени съвременните концепции за продукта и неговите равнища, индивидуалните продуктови решения и решенията за продуктовия микс, като се предлагат примери от българския и от международните пазари. Направен е обоснован аналитично преглед на подходите към иновациите, техните предимства и ограничения; етапите на иновационния процес и организацията на иновациите. Интерпретирани убедително моделите на потребителско поведение, развитието на теорията от началото на 20 век до развитието на свързаната дигитална икономика, вътрешните фактори, които въздействат

върху потреблението, потребителят в социалната и културна среда и процесът на вземане на решение.

В заключение, с портфейла от разработени лекционни курсове и учебници, в които участва като автор доц. М. Славова притежава преподавателския опит и висока степен на научна компетентност и специализация по международен маркетинг и бизнес за заемане на академичната длъжност „професор“ по конкурса.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

5.1. Основни направления в изследователската дейност.

Научните трудове на доц. М. Славова, представени за участие в настоящия конкурс включват в определена хронология следните основни направления, в които е съсредоточена изследователската ѝ работа през последните 20 години:

На първо място, важно направление е еволюцията на европейската научна и иновационна политика и ролята ѝ в процеса на интеграция на България за развитието на международната конкурентоспособност и интернационализацията на българските компании. Тази тематика е отразена и в изследователската ѝ и научно-приложна дейност по реализираните научни и образователни проекти. В тази връзка се очертават научни резултати и приноси в две насоки: от една страна изясняване на процесите в ЕС в областта на иновациите и политиката за стимулирането им в условията на подготовка на България за членство в ЕС, и от друга страна, анализ и разкриване на потенциала и възможностите на българските фирми за участие в интеграцията в ЕС посредством развитие на иновациите.

На второ място, научните изследвания на доц. Славова се концентрират в областта на международния маркетинг и неговото функциониране като дигитален маркетинг в условията на глобализация и бърза интернационализация на иновациите. Проблемите на дигиталния маркетинг са поставени на разглеждане в два аспекта: от една страна, като развитие на концепцията за необходимостта от едновременно двустранно – вътрешно и външно брендиране като фактор на успеха на фирмата и удовлетвореността на клиента и от друга страна, като изследване на промените в потребителското поведение и съобразно на това на маркетинговите решения на фирмите.

В тясна връзка с актуалното развитие на дигиталния маркетинг са разглеждани и въпроси не образованието в областта на дигиталния маркетинг в оценка на техните предимства и ограничения.

На трето място, изследователско направление е анализът на иновациите и интернационализацията на фирмата. Акцентът в тази област през последното десетилетие доц. Славова поставя върху взаимодействието между интернационализация, иновации и дигитални технологии.

5.2. Оценка на получените научни и/или научно-приложни приноси.

Запознаването и оценката на представените за конкурса трудове и резултати от учебната и научната дейност на доц. д-р М. Славова позволяват да се направи извода, че научната последователност, задълбочената аналитичност

и творческата ѝ посветеност на изследване на интернационализацията и факторите за нейното задълбочаване в условията на дигитализация. Акцентът върху иновациите само по себе си е предпоставка и за високото качество на нейната преподавателска дейност.

Анализът на публикациите разкрива конкретни научни приноси на кандидата в областта на изследване на взаимодействието между иновации и интернационализация, в т.ч. с актуална насоченост към широкия обхват от икономически проблеми на дигитализацията като фактор за ускоряване на интернационализацията..

Доц. д-р М.Славова е групирала научните си приноси в 4 тематични групи като обективно е дала предимство на проблематиката, която е обект на анализ в монографията, която има характер на хабилитационен труд., т.е. тематиката на интернационализацията чрез иновации в условията на дигитална трансформация;

Би могло, обаче, при представянето на резултати и приноси да се направи по-добро разграничение между тях, което би допринесло за по-силно отграничаване на приносите само в три области. В настоящия си вид Справката за приносите до голяма степен не дава възможност да се направи това разграничение. Считам, че по една от посочените от нея области / европейската научна и иновационна политика/ обосновано и достоверно доц.М.Славова е представила преди всичко само научните резултати, които е постигнала.

По-конкретното и точно охарактеризиране на научните приноси може да даде по- синтезирана оценка за основните теоретични и научно-приложни приноси.

От гледна точка на цялостната оценка на научните достойнства на трудовете на доц.д-р М.Славова считам, че научните приноси могат да се очертаят в следните основни направления::

На първо място, научен теоретико-методологически принос-на кандидата е разкриването на *взаимовръзката между иновативният модел на икономическо развитие и бизнес със задълбочаването на интернационализацията и глобализацията./Публикации 1,3.1,4.1,5,6.4 и 7.1/*. В научните резултати на изследванията могат да се причислят и оценките за ролята на дигитализацията за осъществяване на интернационализацията, макар че нейното прилагане има своята цена и не е безусловен инструмент за преодоляване на ограничените знания и ресурси. В този смисъл е положително ,че актуалните тенденции в интернационализацията на бизнеса са обект на коректно и последователно реализирани изследвания от доц.Славова на база на теоретико-методологическите основи на интернационализацията и на казусния подход за анализ на фирмените практики и подходи за интернационализация чрез иновационен модел на развитие. За това свидетелстват всички публикации на кандидата доц.д-р М.Славова. ...

На второ място, научен принос е разкриването на вътрешните фактори за интернационализация на иновативни български фирми с избраната приложна методология. (Публикация 1;4.2; и 4.7./в списъка).. Високата познавателна стойност на избрания и прилаган сравнителен и аналитичен подход на

представяне на казусите, които са проучени, прави ясни и достъпни за разбиране от бизнеса на изводите и заключението на изследването. . Чрез аналитичния подход на интерпретация се поставят важни проблеми на образованието в областта на дигиталната трансформация и дигиталния маркетинг /Публикация 4.3;4.8;и 4.12

На трето място, научно-приложни приноси имат оценките и препоръките на доц.д-р Славова по отношение на ролята на консуматорството за стимулиране на иновациите. Напълно в контекста на поведенческата икономика е вниманието към ролята на потребителското поведение за иновации и тяхното ускоряване в процеса на дигитализация ./Публикации 4.1. и 7.3/..

5.3.Преценка на монографията като самостоятелен обект на рецензиране.

Хабилитационният труд, с който доц.М.Славова участва в конкурса е посветен на актуалната проблематика на интернационализацията на иновативните компании, която тенденция представлява интерес на примера и на бързо развиващи се МСП и нововъзникващи компании в нашата страна, особено в ИТ сектора и в други иновативни области на услугите. Трудът е публикуван на английски език в обем от 166 стр. /*Internationalization of Bulgarian Innovative Companies, Publishing Complex – UNWE Sofia, 2019, p., ISBN 978-619-232-192-5/.*

В монографията е направен аргументиран анализ на съвременните модели на управление на иновациите във връзка с интернационализацията. В контекста на факторния анализ за развитие чрез иновации на ранно интернационализиращите се фирми се разглежда ролята на дигитализацията и дигиталните технологии като ускорител на този процес на включване в световното стопанство. Представлява важен научен резултат изследването на опита на български фирми в интернационализацията на основата на иновации и факторите за успех.

По структура монографията се отличава с ясен избор на два основни проблема, които са обект на изследването: от една страна, оценка на взаимодействието на иновациите и интернационализацията в процеса на създаването на конкурентни предимства и таргетиране на пазарни ниши в световния обмен и от друга страна, емпиричен анализ на факторите за успех на десет български фирми, по-голямата част от които са получили награди на националния иновационен форум през периода 2012-2018 г. или награди на ЕС за иновации и бърз растеж.

Хабилитационният труд съдържа комплексна и аналитична интерпретация на роля на иновациите като инструментални за интернационализацията на фирмите на съвременния етап. На практика по този начин доц.Славова се основава на предходни свои изследвания и анализи на

иновациите и иновативната политика, но доразвива и доосмисля концепциите за връзката между иновации и международна конкурентоспособност и интернационализация чрез изясняване на ролята на дигиталните технологии в съвременната световна икономика за нейната глобализация.

Теоретико-методологическата обосновка на съвременните тенденции на интернационализация чрез дигитални технологии се допълва с избрания казусен подход на изследване значението вътрешнофирмените и външните фактори в България за интернационализацията на иновативните фирми. Сравнението на казусите идентифицира общи тенденции и разкрива различията.

Достойнство на изложението е, че са разгледани обосновано факторите и проблемите, които влияят в нашата страна върху взаимодействието между иновативността на предприятията и тяхната интернационализация, в т.ч. проблемите на работната сила, на относително ниското равнище на разходите за научни изследвания и НИОКР. Подчертава се, че най-иновативни са големите компании, което означава, че са необходими допълнителни стимули за МСП да иновират. Научно-приложни приноси съдържа анализът на **изследваните фактори за успех на десет иновативни български фирми**, разделени в две категории: бързо интернационализиращи се и социални иноватори. Практическа стойност имат направените изводи за фирмите и от двете групи относно ролята на: много добро образование на предприемачите, получено в български и чуждестранни университети; международен опит като изследователи или служители в чужди компании; предприемаческо поведение на собствениците и съдружниците; активно участие в национални и международни мрежи. Направени са изводи за приноса на фирмените характеристики като важен фактор за успеха..

В заключението са направени обобщения за обективните предпоставки за интернационализацията на иновативните български компании и обосновано се подчертава необходимостта да се поддържат предприемаческия дух и иновативността, както и да се задълбочават знанията за конкурентните предимства на българските фирми на различни международни пазари.. Езикът е ясен и точен. Направените анализи, изводи и обобщения са самостоятелно дело на доц.М.Славова.

6.Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки към представените от кандидата трудове за участие, но поставям няколко въпроса, които могат да са обект на по-нататъшната изследователска дейност на доц.Славова.

1/ Остава открит проблемът за социалните иновации в бизнеса и необходимостта от обосноваване на допълнителни стимули за тяхната интернационализация, като тази проблематика не е достатъчно разработена

от авторката. Не е изяснен механизмът на социалните иновации във фирмите чрез интернационализацията. Как би следвало да се разглежда проблематиката на социалните иновации от гледна точка на предизвикателствата и ограниченията, които дигитализацията вече внася в модела на стопански растеж на различните основни групи страни в света, както и в управлението на човешките ресурси и в регулирането на социално-икономическата политика.

2/ От гледна точка на нарастващата вълна на търговско-икономически протекционизъм в световната икономика се открояват редица проблеми пред дигитализацията като инструмент за по-нататъшна глобализация. Считам, че неизбежно нараства необходимостта да се обърне повече внимание на взаимодействието между дигитализацията и новите форми на регулиране на международна конкуренция, които засега противодействат на по-нататъшното задълбочаване на интернационализацията чрез дигитализацията. "Цената" на дигиталната трансформация вече се отразява в изменение на конкурентните позиции на отделни страни и регионални групировки в световната икономика. ЕС засега е от „закъсняващите“ участници в тази трансформация и това е вече официалното признание в документи на европейските институции. В тази връзка нарастват рисковете от по-нататъшно втвърдяване на регулативните практики по отношение на дигиталните технологии и приложението им в ЕС и световната търговия.

В заключение си позволявам да направя две препоръки: 1/ предвид натрупания професионален опит на доц.д-р М.Славова в емпиричния анализ на проблеми на интернационализацията на български компании препоръчвам ѝ да проявява по-голяма научна смелост за публикуване в реферирани престижни международни списания; 2/ да продължи да анализира международния опит на дигиталния маркетинг с цел да се насърчи прилагането на добри практики в нашата страна.

Заклучение

На основа на аналитичния преглед на трудовете и дейността на доц.д-р Миланка Славова считам, че тя притежава качествата и достойнствата на дългогодишен университетски преподавател и учен, като с цялостната си професионална посветеност се е стремил да утвърждава съвременните насоки на развитие на интернационализацията на бизнеса и да осмисля прагматично и научно-приложно бизнес предизвикателствата и положителните промени в световната икономика.

При оценката на нейните публикации и участия в изпълнение на научно-приложни и изследователски проекти трябва да се подчертае, че фокусът на изследователските интереси към иновациите и развитието на МИО ѝ дава възможност за отразяване на актуални по значение икономически теми с научно-приложни приноси.

Тя се отличава като задълбочен експерт със значително присъствие в реализирани национални и международни научни и научно-приложни проекти, участие в научни форуми и семинари в страната и чужбина и успешна университетска преподавателска дейност. Съгласно чл. 29, ал. 3 от ЗРАСРБ и

Правилника за прилагането му в УНСС доц. д-р Миланка Славова отговоря на изискванията да заеме академичната длъжност „професор”.

Давам положителната си оценка за цялостната преподавателска дейност и творчески резултати на доц.д-р М.Славова и подкрепям избора ѝ за професор.

Считам, че са налице убедителни основания да препоръчам на уважаемото Научно жури уверено и единодушно да присъдим на доц. д-р Миланка Димитрова Славова академичната длъжност „професор” по професионално направление 3.8. Икономика (Световно стопанство и МИО).

Подпис:

София , 7.01.2020г.

/Проф.. д-р Татяна Хубенова-
Делисивкова/

REVIEW

By: Professor Dr. TATYANA HUBENOVA-DELISIVKOVA, Institute for economic research at the Bulgarian Academy of Sciences

Regarding: Competition for taking the academic position of professor in UNWE in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty (World Economy and International Economic Relations), promulgated in the State Gazette, issue 72 of 13.09.2019

With only one candidate to take part in the competition - Associate Professor Dr. Milanka Dimitrova Slavova

Grounds for the review: Order № 2495 of 12.11.2019 of the vice rector in charge of R&D at UNWE in compliance with decision of the Academic Council №3/10.07.2019

6. Information about the competition

The competition was called to meet the needs of the Department of International Economic Relations and Business, Faculty of International Economy and Politics at UNWE in compliance with a decision of the Academic Council № 3/10.07.2019. I am member of the competition jury pursuant to Order № 2495 of 12.11.2019 of the vice rector of UNWE.

7. Information about the the candidate in the competition

Associate Professor Dr. Milanka Slavova is the only candidate in the called competition. She has defended a PhD thesis in International Economic Relations at the Higher Economic Institute Karl Marx after a doctoral degree pursued in the period 1982-1987. According to the submitted CV, she has been academic lecturer since 1987. By a diploma №19873 of 09.03.1990 she was awarded the degree of candidate of sciences by the Supreme Attestation Commission at the Council of Ministers at the Republic of Bulgaria. On 14.06.1999 she became associate professor in International Economic Relations at UNWE.

Since 2018 Associate Professor Dr. M. Slavova has been head of the Department of International Economic Relations and Business. She is a well-established academic lecturer in International Economic Relations and Business, who delivers lectures in basic disciplines at both the bachelor and master degree programs at UNWE both in English and in Bulgarian. Associate Professor Dr. M. Slavova delivers courses in English also in the bachelor degree programs of the American University in Blagoevgrad and the International Business School in Botevgrad.

Associate Professor Dr. M. Slavova has been actively engaged in the organization and management at the level of UNWE. In the period between 2003 and 2011 she was vice dean in charge of R&D of Faculty of International Economy and Politics. From 2011 until 2016 Associate Professor Dr. M. Slavova was chief secretary in charge of the curricula at UNWE, and since 2016 she has been vice rector in charge of the bachelor degree program and lifelong education. She took an active participation in the development and management of the bachelor degree programs and lifelong education at UNWE, in the organization of the current training activity, the updating and development of the bachelor, master and doctoral programs at the faculty, as well as the development of the curricula in English, among other.

She has been actively engaged in training and research in the Department of International Economic Relations and Business, as well as in UNWE's management by contributing during her overall service at UNWE to the strategic development of both training and research within UNWE, and to the academic relations with other educational institutions. In the course of 32 години, 8 months and 12 days since she started work until 30.10.2019 she has been lecturing at the Department of International Economic Relations and Business at UNWE, and more than 20 years she has been a university lecturer in her capacity of associate professor.

Associate Professor Dr. M. Slavova has participated in specializations in the sphere of marketing and economic management within the following: Program Fulbright in 1990-91, and short-term specializations in 1991-2016 in Denmark, Germany, Great Britain and France and a course in Forsythe /Manchester, 2002/. In 1996 she attended a course in export marketing in Yokohama, Japan, and in 2006 – a two-month course in economic management at the Asian-Pacific university in Beppu, Japan. There is no doubt that the specializations in foreign universities have significantly contributed to the expansion of the range of research interests of Associate Professor Dr. Slavova in the field of international marketing, innovations and economic management. Associate Professor M. Slavova managed to maintain her high level of professional qualification and managed to successfully combine the raising of her training with the assumption of managerial responsibility within UNWE's structures and units.

In the period 2011-2019 Associate Professor Dr. M. Slavova participated in the implementation of research and practical projects with a national and international scope. She has been active as an expert and participant in the implementation of scientific university projects, financed with European funds. It should be noted that Associate Professor M. Slavova has been leader in a total of 8 international scientific and educational projects among the 23 implemented projects. Out of these 7 were implemented university and national research and educational projects, including:

- 1/ Partnership university-business project – Bulgarian and European dimensions in 2005;
- 2/ The development of distance learning at UNWE project – the creation of new opportunities to raise the education and a successful professional career;
- 3/ The training of doctoral students innovators, visionaries, target-analyzers and implementers – an investment with European dimensions project;
- 4/ Raising UNWE's research potential and the improvement of the conditions for carrying out research – an investment with many dimensions project;
- 5/ Improving the planning of the local economic development of the Ihtiman municipality through the development and the reassertion of key municipal sectoral strategies and innovation projects, World Bank 2006;
- 6/ Project under the operational program Human Resources Management in 2009-2011: The introduction and use of new methods and approaches to the training of young researchers in the sphere of biophysics for raising their qualification and competitiveness in practical sectors such as agriculture, ecology and medicine. (2014/2015). |

In the period 2001-2019 Associate Professor M. Slavova participated in a total of 19 international projects, financed by European funds and programs, including Erasmus+, Fifth, Sixth and Seventh framework programs of the EU, Horizon 2020, The European

Commission, EU's Leonardo da Vinci program, and other foreign programs and sources along Bulgaria's bilateral cooperation with EU member states.

She is proficient in English and Russian and is fluent in German and French. This allows her to actively participate in UNWE's programs in English for the training of bachelor and master degree students in the specialty of World Economy and International Economic Relations.

She has been scientific advisor to four doctoral students that have successfully defended their PhD thesis in the period between 2013 and 12.07.2019. According to this indicator, she exceeds the minimal quantitative requirements for taking the academic position of professor and reaffirms her achievements as lecturer, contributing to the career development of the students at UNWE.

I think that for the participation in the competition what should be taken into consideration are all publications and works, published after the award of the title of associate professor in 1999, that is the 37 scientific publications, including the habilitation work – the monography in English, participation in 6 chapters in collective monographies, 2 articles in co-authorship in refereed and indexed worldfamous databases, participation in 3 chapters in 3 university textbooks, 19 articles and papers in different non-refereed journals, 1 study, 5 papers in collected papers from conferences.

8. Fulfilment of the requirements for taking the academic position

8.1. Fulfilment of the quantitative requirements

Based on the data presented by the candidate in the card for the fulfilment of the quantitative requirements stipulated in the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria /art. 26/ and the Rules and regulations for its application /art.1a,para.1/ the congruence should be noted as follows:

1/ **the requirements from group A /50 points/ and group B /100 points/:** Associate Professor Dr. M. Slavova meets all the national minimal requirements.

2/ **the requirements from group D:** given the minimal required threshold of **200 points** Associate Professor Dr. M. Slavova has obtained **337,5 points** /a monography was presented as a habilitation work, 2 articles with co-authors, published in scientific journals refereed and indexed in worldknown databases with scientific information, 19 articles and papers, published in Bulgarian and English, 1 study in a non-refereed journal with scientific reviews or in edited collected volumes, participation in 6 chapters in collective monographs/.

3/ **the requirements from group E:** given the minimal required threshold of 100 points Associate Professor Dr. M. Slavova has reached a total of 260 points with the citations of her works as author or as co-author, including the following: 11 citations in worldknown databases with scientific information, 6 citations in monographs and collected volumes with with scientific review, 7 citations in non-refereed journals with scientific review.

4/ **the requirements from group F:** given the minimal required threshold of 100 points Professor Dr. M. Slavova has reached a total of 943,2 points as follows: a total of 4 doctoral students with a PhD degree, participation in 6 national and educational projects, participation in 17 international scientific and educational projects, head of 8 international projects, co-authorship in 3 university textbooks.

In the fulfilment of the additional requirements of UNWE stipulated in the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria /art. 26, para.5/ and the

Rules and regulations for its application /art.1a, para.2-3/ Associate Professor Dr. M. Slavova also exceeds the required minimal thresholds as follows:

1/ the requirements from group G /students with a PhD degree/: given the minimal required threshold of **80 points** Associate Professor Dr. M. Slavova **has 180 points**

2/ the requirements from group H: given the minimal required threshold of **220 points** Associate Professor Dr. M. Slavova has a total of **1156,2 points** by presenting the following works: 2 articles with co-authors, published in scientific journals refereed and indexed in Scopus Web of Science; 8 articles, published in scientific journals refereed and indexed in other international databases; 6 papers in proceedings from international conferences; 7 citations, established in scientific journals, refereed in other international databases of scientific information; 8 guidelines for international scientific and educational projects; participation in 6 national projects and in 17 international projects, as well as 3 contributions as co-author to university textbooks.

3/ the requirements from group I: given the minimal required threshold of **120 points** Associate Professor Dr. M. Slavova has a total of **338 points**. Hence she exceeds the mandatory requirements for: fulfilled training workload as a doctor habil at UNWE; she has developed 4 programs for lectures at the bachelor degree /3 courses of which are in English/ and 3 courses for lectures for the master degree programs; lectures in English for UNWE, for the American University in Blagoevgrad and for International Business School in Botevgrad.

8.2. Fulfilment of the qualitative requirements

The card showing the fulfilment of the qualitative requirements for taking the academic position of professor has been correctly filled by Associate Professor Dr. M. Slavova and clearly substantiates her achievements under the required criteria. Associate Professor Dr. M. Slavova has contributed to the development of a new research and educational field in the sphere of the international experience and practices in digital marketing and the digital transformation of business, including at the level of SMEs. In this sphere she has contributed to the career development of several doctoral students in the area of innovations and innovation policy within the EU combined with conclusions and an assessment of the Bulgarian problems. She is member of the editorial board of the scientific works and of an expert group at the European Commission for the promotion of public research centers. She has made an expert contribution for the implementation of European and other international projects for state institutions. As member of the leadership of the Practical Research and Communications Foundation, she worked under the Fifth, Sixth and Seventh framework programs of the EU.

She has actively participated in UNWE's organizational life as member of a habilitation jury, member of a Programming council, member of organizational commissions for scientific conferences, etc. She has the prestige of a well-established lecturer in international programs and courses in foreign universities in which she was visiting lecturer. An acknowledged merit of her courses is the interactive training with many case studies on foreign and Bulgarian firms, and the instruction in English. In this context she has made a contribution to the development of educational programs by the topicality of topics and issues, particularly in innovations and innovation policy, as well as the specialized courses in digital marketing and the digital transformation of business.

With her participation in the organizational and managerial-administrative work at UNWE, she has contributed to the development of best managerial practices and to the reaffirmation of university traditions and the academic culture of UNWE.

The decision taken by the Habilitation Council of UNWE laid down in the minutes № 2 of 15.09.2019 comes to show that the candidacy of Associate Professor Dr. M. Slavova for this competition for the position of professor in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty (World Economy and International Economic Relations) is in compliance with the quantitative and qualitative requirements, adopted by the Academic Council of UNWE stipulated in the effective legal and normative framework for the academic career development.

9. Assessment of academic education and training

In the assessment of Associate Professor Dr. M. Slavova's education and training, three basic aspects of her career development and academic promotion have been taken into consideration:

First, the academic courses developed for the bachelor and master programs and the program for lifelong education in both Bulgarian and English. Associate Professor Dr. M. Slavova has developed courses of lectures for the bachelor degree as follows: 1/ a course in Scientific policy and innovation management /in Bulgarian/, 2/ for the programs in English three courses of lectures: Innovation planning, Innovations and Marketing. For the master degree programs Associate Professor Dr. M. Slavova has also developed three courses of lectures: International marketing, Innovation management and Marketing management.

Second, Associate Professor Dr. M. Slavova has had three doctoral students who have been awarded a PhD degree at the Department of International Economic Relations and Business.

Third, Associate Professor Dr. M. Slavova has also participated as co-author in the writing of textbooks in the basic university disciplines, which show her highly responsible attitude to the students. She is co-author in a textbook in Innovations in international business /1999 with three editions/, a textbook in European economic integration /with three editions/, as well as co-author in a textbook *The marketing prospects of global business* /2013/. She has correctly presented information about the chapters of which Associate Professor Dr. M. Slavova is co-author in textbooks for disciplines taught at the Department of International Economic Relations and Business. The thematic range of her participation in university textbooks is as follows:

1. Textbook /№ 7.1. in the list/ Petrov, M., Slavova, M., Innovations in International Business, Eurapel, ch. 1-7, 10, C., 1999; ISBN 954-9940-06-3 – three editions

The sections of the textbook elaborated by Associate Professor Dr. M. Slavova include the following groups of issues in innovation management: basic concepts in the field of innovations; the development of innovation strategy (the conduct of innovation audit, the selection of a strategy and of an approach to the innovation budget); assessment and selection of innovations (methods of assessment); the development of a concept of the new product and its testing; business analysis; the development of the product; commercialization of the new products and barriers to their distribution and acceptance; the organization of the innovation process and the role of the human factor.

2. Textbook /№ 7.2. in the list/ Marinov, V.; Savov, M.; Marinov, M.; Slavova, M.; Hadzhinikolov, D.; Krastev, S. European Economic Integration. Third edition, Sofia, University publishing house, 2004. ISBN 954-494-596-2

Associate Professor Dr. M. Slavova has written two chapters: 1/ The European Community's policy in the sphere of research and technological development, education and professional training and 2/ Other policies of the European Community, including scientific and innovation policy of the EU; policy of competition protection; EU's common energy and transport policy and environmental protection policy. Bulgaria's preparation for full-fledged membership in the EU in the respective field has also been covered.

3. Textbook /№ 7.3. in the list / by the following authors: Boeva, B.; Vassileva, A.; Stychev, I.; Slavova, M.; Lozanov, O; Duneshka, A.; Hristov, A., Marketing Prospects of Contemporary Business. Sofia, UNWE, 2013, ISBN 978-954-64-452-3

The three chapters developed by Associate Professor Dr. M. Slavova /five, six and seven/ are devoted to consumer behaviour, product and innovation policy of the contemporary firm. In the conditions of a changing paradigm from industries and branches towards the chain of added benefit, the contemporary concepts of the product have been presented and its levels, individual product decisions and the decisions about the product mix, as examples are given from the Bulgarian and international markets. An analytically grounded overview has been made of the approaches to innovation, their advantages and limitations; the stages in the innovation process and the organization of innovations. There is a convincing interpretation of the models of consumer behaviour, the development of the theory from the start of the 20th C up to the development of the connected digital economy, the internal factors that impact consumption, the consumer in the social and the cultural environment and the decision making process.

By way of conclusion I should say that the portfolio of the developed courses of lectures and textbooks, in which Associate Professor Dr. M. Slavova is author show that the latter has the education experience and a high level of scientific competence and specialization in international marketing and business to take the academic position of professor.

10. Brief description of the presented scientific works/publications

10.1. Major fields of research

The scientific works of Associate Professor Dr. M. Slavova submitted for participation in the competition include in a chronological order the following major fields on which her research has been focused over the past 20 years:

First, an important field is the *evolution of the European scientific and innovation policy and its role in the process of Bulgaria's integration* for the development of the international competitiveness and the internationalization of the Bulgarian companies. This topic finds an expression in her research and practical work under the scientific and educational projects. In this context, two are the outlined scientific results and contributions: on the one hand, the EU's processes in the sphere of innovations and its policy of promoting them in the conditions of Bulgaria's preparation for EU membership have been clarified; on the other, the analysis of the potential and opportunities of the Bulgarian companies to participate in the EU's integration through the development of innovations has been analyzed.

Second, Associate Professor Dr. M. Slavova's research is focused on *international marketing and its functioning as digital marketing in the conditions of globalization and accelerated internationalization of innovations*. The problems of digital marketing are examined in two aspects: on the one hand, in terms of the development of the concept of and the necessity of the simultaneously two-sided – internal and external branding as the factor of company success and consumer satisfaction; on the other, in terms of the examination of consumer behaviour and accordingly the company's decisions.

In close connection with the development of digital marketing, the issues pertaining to education in digital marketing and an assessment of their advantages and disadvantages has been made.

Third, another research field is the analysis of the company's innovations and internationalization. In this sphere over the last decade Associate Professor Dr. M. Slavova has accentuated on the interaction between internationalization, innovations and digital technologies.

6. Synthesized assessment of the candidate's main scientific and practical contributions

The familiarization with and the assessment of the scientific works and results of education and research that Associate Professor Dr. M. Slavova has submitted for the competition give grounds to make the conclusion that she shows scientific consistency, in-depth analysis and creative commitment to the issues of company internationalization and the factors for its deepening in the conditions of digitalization. The accent on innovations is by itself a prerequisite for the high quality of her education and training.

The analysis of her publications exposes the candidate's specific scientific contributions to the exploration of the interaction between innovations and internationalization, including the topicality of the wide range of economic problems pertaining to digitalization as a factor for speeding up internationalization.

Associate Professor Dr. M. Slavova has grouped her scientific contributions under four thematic headings, and has given priority to the topics that are the research object of her monography or habilitation work, i.e. the topic of internationalization through innovations in the conditions of digital transformation.

Yet a better distinction could have been made in the listing of results and contributions and this in itself would have contributed to a finer distinction of the contributions not only in three areas. Hence the so submitted list of the contributions does not allow for such a finer distinction. I think that in one of the areas she has identified /European scientific and innovation policy/, Associate Professor Dr. M. Slavova has feasibly and justifiably presented above all the achieved scientific results.

The more precise and detailed description of the scientific contributions could have given a synthesized assessment of the major theoretical and practical contributions.

From the perspective of the overall assessment of the merits of Associate Professor Dr. M. Slavova's research, I believe that the scientific contributions may be identified in the following fields:

First, the candidate's scientific theoretical and methodological contribution is the exposure of the interdependence between *the innovative model of economic development and business and the deepening internationalization and globalization*. /Publications 1,3.1,4.1,5,6.4 u 7.1/. Among the scientific results of the research are also the assessments about the role of digitalization with regard to implementing internationalization, even though this comes at a cost and is not an unconditional tool for overcoming limited knowledge and resources. In this sense it is positive that the contemporary tendencies in the internationalization of the businesses have been the object of Associate Professor Dr. M. Slavova's consistently carried out research based on theoretical and methodological assumptions about internationalization and on the case study approach to the analysis of company practices and approaches to internationalization through the innovation model of development. Evidence pointing to this are all of Associate Professor Dr. M. Slavova's publications.

Second, another scientific contribution is the exposure of the internal factors for the internationalization of innovative Bulgarian firms with the selected methodology (Publications 1; 4.2 and 4.7. in the list). The high cognitive value of the applied comparative and analytical approach to the presentation of the examined case studies makes it clear and accessible for the companies to understand the conclusions of the piece of research. It is through the analytical approach to interpretation that important issues are raised pertaining to education in the sphere of digital transformation and digital marketing /Publications 4.3;4.8 and 4.12/

Third, scientific and practical contributions are the assessments and recommendations made by Associate Professor Dr. M. Slavova with regard to the role of consumerism in promoting innovations. The role of consumer behaviour with regard to innovations and their acceleration in the process of digitalization are fully in line with behavioural economy. /Publications 4.1. и 7.3/.

10.2. *An assessment of the monography as a separate object of review*

The habilitation work with which Associate Professor Dr. M. Slavova participates in the competition is devoted to the topical issues of the internationalization of innovative companies, a trend that is of interest, especially with regard to the fast developing SMEs and newly emerging firms in this country, particularly in the IT sector and in other innovative branches of the service sector. The book is published in English and comprises 166 pages. /*Internationalization of Bulgarian Innovative Companies, Publishing Complex – UNWE Sofia, 2019, p., ISBN 978-619-232-192-5/.*

The monography offers a well substantiated analysis of the contemporary models of innovation management in the context of internationalization. In the context of the analysis of the factors for the development through innovations of the early internationalizing companies, the role of digitalization and digital technologies is examined as an accelerator of this process, which is an entry into the world economy. An important scientific result is the examination of the experience of some Bulgarian firms in internationalization based on innovations and other success factors.

In terms of structure, the monography boasts a clear identification of two major problems that are the research object: on the one hand, the assessment of the interaction between innovation and internationalization in the process of creating competitive advantages and targeting market niches in world trade; on the other, the empirical analysis of the success factors of ten Bulgarian firms, most of which have received awards at the national innovation forum in the period 2012-2018 or have received awards by the EU for innovations and accelerated growth.

The habilitation work contains a complex and analytical interpretation of the role of innovations as the instruments of the internationalization of companies at the contemporary stage. In fact this is how Associate Professor Dr. M. Slavova draws on her previous research and previous analyses of innovations and innovation policy, yet further develops and reconsiders the concepts about the connection between innovations and international competitiveness and internationalization by clarifying and elaborating on the role of digital technologies in the contemporary world economy for its globalization.

The theoretical and methodological substantiation of the contemporary tendencies of internationalization through digital technologies is enriched by the selected case study

approach to the exploration of the importance of the company internal and external factors in Bulgaria for the internationalization of the innovative companies. The comparison of the case studies provides for the identification of common trends and the exposure of differences.

Another merit of the narrative is that the factors and problems have been justifiably examined that have an impact in this country on the interaction between the enterprises' innovations and their internationalization, including the problems of the labour force, the relatively high level of costs for research. It has been emphasized that the big companies are most innovative, which suggests that SMEs need additional stimuli to innovate. Scientific and practical contribution is the analysis of the success factors of **ten Bulgarian innovative firms**, divided into two categories: fast internationalizing and social innovators. A practical value have the conclusions made about the two groups of firms regarding the role of: the very good education that the entrepreneurs obtained in Bulgarian or foreign universities; their international experience as researchers or employees working in foreign companies; the entrepreneurial behaviour of the owners and the partners; active participation in national and international networks. Many conclusions have been made about the contribution of the company's specific features as a relevant success factor.

In the concluding section of the book summaries are made about the objective prerequisites for the internationalization of the innovative Bulgarian companies and well-substantiated conclusions are made about the need to maintain and promote the entrepreneurial and innovative culture, as well as to deepen the knowledge about the Bulgarian companies' competitive advantages on different international markets.

The book is written in a clear and precise language. The analyses, conclusions and summaries are presumably the contribution of Associate Professor Dr. M. Slavova herself.

6. Basic critical notes and recommendations

I do not have any substantive critical notes to make about the works submitted by the candidate for participation in the competition, yet I will raise several questions that may possibly be the object of some future research carried out by Associate Professor Dr. M. Slavova.

1/ The problems remains open as to the social innovations in business and the need to identify additional stimuli for the internationalization of such businesses, given that these issues have not been given the due attention by the author. The mechanism of social innovations through internationalization has not been clarified. How should the issues of social innovations be studied from the perspective of the challenges and the limitations that digitalization has now been bringing to the model of economic growth in the different groups of countries in the world, in the human resource management and in the regulation of the social and economic policy.

2/ From the perspective of the rising tide of commercial and economic protectionism in the world economy, a number of problems have emerged with regard to digitalization as an instrument of further globalization. I do believe that there is a growing need for paying greater attention to the interaction between digitalization and the new forms of regulation of international competition that so far have counteracted the further deepening of internationalization through digitalization. The "price" of digital transformation has had an effect on the changing competitive positions of some countries and regional groups in the world economy. So far the EU has been among the participants lagging behind in this

transformation, which has been officially acknowledged in the documents issued by the European institutions. In this respect risks are increasing of further tightening of the regulatory practices regarding digital technologies and their application in the EU and world trade.

By way of conclusion I take the liberty to make two recommendations: 1/ considering Associate Professor Dr. M. Slavova's experience accumulated in the empirical analysis of the problems that the Bulgarian companies face in their internationalization, I suggest that she should show greater courage as a researcher and publish in prestigious refereed international journals; 2/she should continue to analyze the international experience in digital marketing so that the application of best practices in this country is further promoted.

Conclusion

Based on the analytical review of the works and activity of Associate Professor Dr. M. Slavova, I think that she has the necessary qualities and merits of the longstanding academic lecturer and researcher, and that with her overall professional commitment has been aspiring to reassert the contemporary trends in the development of the internationalization of business and engage in pragmatic reasoning about the challenges to businesses and the positive changes in the world economy.

What is worth noting while assessing her publications and participation in the implementation of practical or research projects is that the focus of her research interests on innovations and the development of the international economic relations opens up the opportunity for her to combine the study of topical economic issues with scientific and practical contributions.

She is known as a prominent expert with significant presence in implemented national and international and practical projects, participation in scientific forums and seminars in this country and abroad; she is further known for the success in academic education and training. Pursuant to art. 29, para. 3 of the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules and regulations for its application in UNWE, Associate Professor Dr. M. Slavova meets the requirements for taking the academic position of professor.

I am hereby giving my positive assessment for the overall training activity and creative achievements of Associate Professor Dr. M. Slavova and support her election as professor.

I think there are sufficient grounds to recommend that the esteemed jury should convincingly and unanimously award Associate Professor Dr. M. Slavova the academic position of professor in the professional field of 3.8. Economics (World economy and International economic relations).

Signature:

Sofia, 7.01.2020

/Professor Dr. Tatyana Hubenova-Delisivkova/